

Oslo, 3. februar 2022

Innspill til fordeling av stipendkvoter

Vi viser til høringsnotat fra Familie- og kulturdepartementet den 21. desember 2021, med invitasjon til å komme med innspill til fordeling av stipendkvotene. Vi vil takke for at vi fikk utsatt frist for våre innspill, som følger her.

Komponistene har blitt tildelt 5 nye faste stipendhjemler. Dette er svært viktig for våre medlemmer, og vi antar det vil medføre at flere også nå vil søke. Dette er etterlenget og noe vi er veldig fornøyd med. Det er gledelig at det har blitt en satsing på stipender, gjennom en økning på 120 faste hjemler sammenlignet med fjoråret, og nå sist de 100 ekstra midlertidige hjemlene. Vi har imidlertid noen innspill til forslaget om «fleksibel kvote», og til samrådsprosessen til grunn for fordelingen. Det er positivt at komiteen ser på mulighetene for hvordan ordningen kan tilpasses behovene. Men for at det skal fungere bra og ikke framstå som uryddig og uforutsigbart, er det enda viktigere enn før å ha en god samrådsprosess med tett dialog med organisasjonene.

Forslag om mer fleksibel og tilpasset ordning

Stipendutvalget har tatt opp en diskusjon omkring behovet for fleksibilitet og tilpasning for raskere å kunne respondere på endringer. Forslaget er at 10 % av hjemlene settes av til en fleksibel kvote. Vi synes det er positivt at dette tas opp, og at det går fram at organisasjonene bør involveres. Departementet bør vurdere om det er behov for noen føringer gjennom f.eks presiseringer i forskrift på dette, slik at de ulike «prinsippene» stipendkomiteen omtaler får en tydelig forankring.

Utvalget skriver at de legger fram «et forslag som kan bidra til at utvalget får en større fleksibilitet og mulighet til å respondere raskere på endringer i behov i de ulike kunstnergruppene. Dette innebærer at utvalget beholder ca. 10 prosent av alle hjemlene i AS/ASY som en fleksibel kvote som utvalget fordeler som ettårige AS/ASY-hjemler hvert år. I forslaget som er presentert i vedlegg 1 om forslag til kvotefordeling 2022, er denne fleksible kvoten på 71 hjemler i hovedsak fordelt etter antall søkere. Av disse er det også satt av egne fleksible kvoter til arkitekter og interiørarkitekter. Disse vil i 2022 bli vurdert for innspilling i stipendkomiteen for andre kunstnergrupper etter samme praksis som tidligere. En fleksibel kvote gjør også at utvalget seinere kan vurdere å avsette arbeidsstipend til gruppene som ikke har dette på nåværende tidspunkt. Vi anbefaler at denne fleksible kvoten ikke bare knyttes til å fordeles etter søkersjanse da det kan være andre faktorer som utvalget kan vekte mer ved senere kvotefordelinger. Det gir også utvalget et handlingsrom til å hensynta eventuelle endringer i feltet mellom søknadstidspunktet og vedtaket av kvotefordelingen.

Et argument mot en slik løsning er at utvalget legger føringer på at det skal tildeles en del ettårige stipender noe som taler imot behovet for langsiktighet. Det er viktig å ta med seg at

dette nå er nye hjemler som kommer i tillegg til de ledige hjemlene alle kunstnergruppene har. Det er derfor anbefalt å forsøke denne ordningen og at utvalget i seinere kvotefordelinger eventuelt kan vedta en omgjøring av de fleksible hjemlene til faste. Utvalget vil legge opp til god dialog med kunstnerorganisasjonene og stipendkomitéene for å evaluere dette som et virkemiddel.»

Etter Norsk Komponistforenings vurdering går forslaget på tvers av hvordan vi har argumentert inn tidligere. Komponister er blant kunstnergruppene hvor behovet for lengre stipender enn ett år er størst, noe man også ser på tildelingsstrukturen over flere år hvor stipendkomiteen tydelig velger å gi flerårige stipender heller enn å gi ettårige til flere. Dette kommer av at arbeidsprosessene er langsomme for dette feltet. Veien fra ide til realisering er lengre enn for enkelte andre felt hvor kortere stipendperioder fungerer godt.

Vi kan ta med et helt konkret eksempel: Et orkesterverk på 30 minutter er av NKF estimert til et halvt års fulltidsarbeid. I tillegg kommer planlegging og organisering. Et orkester har gjerne 1 1/2-2 år planleggingshorisont. Det tar som regel 1/2-1 år å finansiere en slik bestilling gjennom eksisterende ordninger. Det vil si at et ettårig stipend ikke vil kunne følge et enkelt verk fra ide til realisering. Det er selvfølgelig mulig å lage mindre verk i stipendperioden, men små prosjekter som kan realiseres på raskere vis har også mange flere muligheter for finansiering fra annet hold. Arbeidsstipendene er slik sett unike for komponister, i at de gir mulighet til langsiktig utvikling, fordypning og realisering av kunstneriske prosjekter som i liten grad lar seg gjennomføre med andre finansieringsordninger.

Vårt standpunkt er derfor at det bør være opp til stipendkomiteen å avgjøre om stipendene skal være ett- eller flerårige basert på søknadenes *karakter*. Nettopp her er det svært viktig at samrådsprosessen fungerer slik at innspill fra de ulike organisasjonene/ kunstnergruppene tas inn i vurderingen, for eksempel gjennom egne innspillsmøter mv. Vi aksepterer at utvalgets forslag kan gjennomføres som et forsøk, men det bør følges av en grundig evaluering av hvordan dette faktisk fungerer for hver kunstnergruppe. Det er bra at stipendkomiteen her presiserer at dette bør skje i dialog med organisasjonene.

Samrådsprosessen bør forbedres

Vi vil også ta opp noen prinsipielle sider ved samrådsprosessen, slik vi gjorde ovenfor Kulturdepartementet også i forrige runde. Vi har påpekt at det per i dag ikke eksisterer noen reell samrådsprosess, og det gjøres heller ikke synlig hvordan innspillene fra samrådsaktørene er vurdert.

Vi ser at stipendkomiteen i denne tildelingen, i motsetning til tidligere, har gjengitt en del innspill fra organisasjonene, og også tar opp noe av den diskusjonen som har vært. Innspill fra kunstnergruppene og vurderinger er også gjort synlig i forslaget. Det er positivt. Men innspillene som refereres er «gamle» innspill. Det har ikke vært noe samråd i forkant av *denne* tildelingen. Vi mener at det er viktig, og ikke minst er det riktig for å være i tråd med forskriften slik vi ser det. Det er spesielt av betydning når det bevilges såpass mange nye hjemler som for 2022. Vi tenker at departementet som ansvarlig for prosessen og den som fatter dette vedtaket, bør etterspørre det fra stipendkomiteen. Det har aldri så vidt oss bekjent, blitt noen endringer i fordeling etter at stipendkomiteen har kommet med sitt forslag.

Etter vår vurdering viser det ganske klart at det ikke blir riktig å si at *denne* høringen utgjør en «samrådsprosess», da organisasjonenes høringsinnspill ikke ser ut til å ha betydning. Det er også påfallende at det eneste styringsdokumentet vi kjenner til på feltet - Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere (FOR-1998-09-16-936) - ikke ligger på informasjonssiden hos Kulturrådet.

Med vennlig hilsen

Jørgen Karlstrøm

Styreleder

Ida Habbestad

Daglig leder